

Enkeltmennesket og det frie marked

Taler

Carl Ivar Hagen

Dato

7 april 1984

Sted

Oslo

- 1 Varaordfører, kommunalråd, fylkesutvalgsmedlem, bygningsrådsformenn,
formannsskapsmedlemmer, skolestyreformenn, bydelsutvalgsformenn,
skolestyre- og fylkesskolestyrerepresentanter, landbruksstyremedlemmer,
kommunestyremedlemmer, fylkestingsmedlemmer! Dirigent, ærede landsmøte,
5 la meg begynne min landsmøtetale på samme måte som i 1982:

Gratulerer med valgresultatet 1983!

- På vårt landsmøte i Sandefjord for et år siden, fastsatte vi vårt mål for lokalvalget
10 høsten 1983. Vi skulle nå 6 % ved fylkestingsvalget, bli større enn SV og puste
Senterpartiet i nakken. Resultatet ble at målene ble nådd. I hovedsak ble
resultatet bedre enn vi håpet. Det politisk viktige ved valget, er imidlertid at
Fremskrittspartiet trådte inn i norsk lokal politikk med stor bredde. Jeg valgte
derfor å innlede med en ærestiltale til noen av våre fremste lokalpolitikere for å
15 markere dette punkt. Valget ifjor er nemlig politisk en viktig milepæl i vårt partis
utvikling. Vi har inntil nå vært sett på som et typisk rikspolitisk parti, basert på
vår opprinnelse til sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep.
Dette fortsatte hovedinnhold er sterkt rikspolitisk betonet. Ved innføringen av
våre lokalpolitiske hovedsaker med en ja-fase i praktiseringen av lovverket,
20 privatisering av offentlig virksomhet som egner seg for det, salg av unødvendig
offentlig eiendom, prioritering av eldre og føring av en nøktern økonomisk
politikk basert på å sette tæring etter næring, har vi skissert vår rolle i
lokalpolitikken. Ved valget ifjor fikk vi også ansvar og innflytelse. I flere
folkevalgte organer vil våre representanter tilhøre en normal
25 flertallskonstellasjon og være tungen på vektskålen i mange saker. Dette gir oss
også en ny rolle, idet vi vil bli sett på som delansvarlig for mange vedtak som
fattes. Vi vil være både i en angrepsposisjon og en forsvarsposisjon. Det er en ny
utfordring som kun kan møtes med skikkelig, seriøs og ansvarlig arbeidsinnsats i
styrer, råd og utvalg. Vi må slå våre politiske konkurrenter på det de tror er deres

egen hjemmebane. Vi må kunne sakene bedre, utrede alternative løsninger bedre, kontrollere byråkratiet bedre, holde bedre kontakt med velgerne, ganske enkelt gjøre en bedre innsats enn de andre til beste for vår lokalbefolkning.

35 Etter valget i fjor høst forsøkte flere andre partier å sette oss utenfor den vanlige konstitueringsprosess i kommunestyre og fylkesting. Den plass og de posisjoner velgerne ga oss, ville andre partier ta fra oss. Flere steder greide de det gjennom udemokratisk opptreden og gjennom misbruk av makt. Særlig ille var Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, og etter sentraldirigering fra Kjell Magne Bondevik
40 og Johan J. Jakobsen, ville de ikke delta i direkte drøftelser med oss om plasser i styre, råd og utvalg. I Bergen ble vi større enn KrF. Allikevel presset KrF seg til både ordførervervet og med tilleggskrav om at SV og Venstre skulle dele en posisjon som kommunalråd istedet for at den gikk som velgerne ønsket, til vår Knut Hanselmann. Slik opptreden fra KrF's side tror jeg imidlertid ikke vil
45 lønne seg. Selvfølgelig vil det være lett for oss å bli fylt med hevntanker, samt si nei til fruktbare samarbeidsforhold og avskrive oss alt ansvar for den videre utvikling. Det ville være den lette vei. Jeg vil imidlertid anbefale den tunge og vanskelige vei. Om andre ikke vil være sanne demokrater og respektere velgernes dom, så skal vi. Om andre vil unnsi seg ansvaret for å skaffe en kommune en
50 ansvarlig samarbeidskonstellasjon, så skal ikke vi. La oss vise ved neste korsvei at vi legger godviljen frem og at vi kan heve oss over det å bære nag. KrF taler varmt for et særlig budskap, men praktiserer noe annet kynisk og kaldt. Vi vil praktisere respekt for velgernes avgjørelser og være positive i vår opptreden.

55 Kjære landsmøte, i min tale i fjor erklærte jeg at Fremskrittspartiet etter min oppfatning var et liberalistisk markedsøkonomisk parti, og at vi således hadde en klar ideologisk forankring. Senere har vi fått også i norsk politisk debatt, ordet liberalisme nevnt stadig oftere. Innen vårt parti og særlig innen FPU er ideologi blitt stadig viktigere. På FPU's landsmøte nylig var det en meget givende og
60 interessant debatt om liberalisme i forbindelse med behandlingen av FPU's politiske plattform. Hovedspørsmålet gjaldt hvor lite staten egentlig burde befatte seg med av oppgaver. Utgangspunktet for den debatten, var at hele bevisbyrden ble snudd opp-ned sammenlignet med det vanlige. Det var nemlig de som ville at staten skulle ha de og de oppgaver, som måtte bevise at det var
65 nødvendig og vise hvorfor et fritt marked ikke ville kunne løse oppgaven. Jeg fant det særlig forfriskende, for i Stortinget er det jo omvendt. Der er det alltid vi som ønsker å redusere statens makt som må bevise at en privat markedsmessig løsning er bedre. Sosialistene har som utgangspunkt at all makt, alle rettigheter

70 og alle penger tilhører staten, og følgelig må de som ønsker å ta noe ifra staten
begrunne det. Vi liberalister setter enkeltindividet i høysetet. Det er
enkeltmennesket som skal ha rettigheter, friheter og resultatet av egen
arbeidsinnsats i utgangspunktet. Når det så er tale om begrensninger i
rettigheter og frihet, må det være de som vil redusere disse som bør ha
75 bevisbyrden. Dette må vi følge opp videre i den politiske debatt. Det er
innskrenkninger i eiendomsretten som skal begrunnes overbevisende, det er
innkreving av skatter og avgifter som må skikkelig begrunnes, det er begrensning
i ytringsfriheten som skal kreves begrunnet, det er inngriperne i de frie og
private markeder som skal ha bevisbyrden og det er begrensninger i borgernes
80 frie valg som skal være vanskelig å gjennomføre.

Enkelte mener ideologi ikke er viktig, fordi det er et abstrakt tema fjernt fra den
daglige jordbundne virkelighet med diskusjon om praktiske løsninger på
praktiske problemer. Dette er jeg dypt uenig i. Det er nemlig ideologien som gir
85 et enhetlig syn og et helhetlig system på samfunnets styringssystem. Personlig
mener jeg ideologien er et partis grunnmur. Vi vet jo at et hus ikke er særlig trygt
hvis grunnmuren er dårlig fundamentert og dårlig bygget. Da hjelper det ikke
med skikkelige vegger og tak med alt mulig flott krimskrams. Det samme gjelder
et politisk parti. Hvis ikke standpunktene har et skikkelig fundament og
90 forankring, hvis ikke standpunktene i de enkelte spørsmål harmonerer med
hverandre, så vil de bli umulig å forklare. Vi har ofte sagt at vi bygger på Norges
Grunnlov. Det skal vi fortsette med. Vår opprinnelige grunnlov er nemlig en
liberalistisk grunnlov som sikret borgernes rettigheter og la sterke begrensninger
på statens maktutfoldelse. Bevisbyrden på hvorfor borgernes rettigheter skulle
95 innskrenkes eller skatter avkreves, ble lagt på statens hånd slik vi idag vil gjøre. I
den liberalistiske markedsøkonomi er den frie konkurranse på ethvert marked av
uvurderlig betydning. Det frie marked er borgernes beste beskytter mot
misbruk og mot utnyttelse. Derfor er det sosialistene er motstandere av det frie
marked og derfor er det sosialistene skremmer med de såkalte "markedskrefter"
100 og "markedskreftenes frie spill". Dessverre har de i Norge lenge hatt altfor lett
spill, idet ingen andre partier bekjenner seg ideologisk til å forsvare det frie
marked og et system med styring via frie markeder.

Jeg vil gjerne benytte denne anledning til å drøfte fordelene med frie markeder,
105 og hvorfor de har langt større fordeler enn ulemper for alle mennesker. Det som
kjenner seg ut, er et fritt marked, er fri adgang til å delta både som kjøper og selger
og at prisen så avgjøres av tilbud og etterspørsel. I så måte er det frie marked en

institusjon som må beskyttes, idet selgerne automatisk vil søke å skaffe seg
110 monopol for å unndra seg konkurransens ubehagelighet og det samme vil gjelde
for kjøperne. Det er nemlig konkurransen som er selve grunnregulatoren. I
ethvert samfunn møter vi borgere mange forskjellige markeder i forskjellige
roller. La oss derfor se litt på når vi har fordel av et fritt marked og når vi
eventuelt finner det ubehagelig. Som forbrukere har vi fordel av at
115 vareprodusenter, tjenesteprodusenter og handlende konkurrerer om våre
innkjøp. Som boligkjøper har vi fordel av et stort tilbud hvor vi kan velge etter
egne prioriteringer. Som bilkjøpere ønsker vi forskjellige merker og størrelser.
Som transportbrukere ønsker vi konkurranse om vårt transportbruk. Som syke
ønsker vi at flere leger er interessert i oss som pasienter. Så også med tannleger og
120 fysioterapeuter. Som velgere ønsker vi flere partier. Som ferierende ønsker vi
valg mellom reisemål og ferieform. Som feirende og jubilanter ønsker vi flere
typer restauranter og forlystelsesetablissementer. Som innkjøper ønsker vi at
salgssteder har åpent når vi ønsker det. Som arbeidstager ønsker vi konkurranse
om vår arbeidskraft. Som avisleser eller annonsør ønsker vi konkurranse om vårt
125 valg av lesestoff og valg av media. Som idrettsinteressert ønsker vi forskjellige
klubber og forskjellige idrettsformer. Som bedriftseier ønsker vi konkurranse
om vårt valg av etableringssted. Som TV-titter og radiolytter ønsker vi
konkurranse om vår bruk av på-knappen. Som lånetagere ønsker vi konkurranse
mellom bankers utlån. Som sparere ønsker vi konkurranse om våre sparepenger.
130 Som forsikringstagere ønsker vi konkurranse om våre forsikringspremier.

Denne listen kunne jeg selvsagt forlenge med flere eksempler på våre mange
roller hvor vi alle har en fordel med konkurranse. Er det så ingen områder hvor
det er en ulempe? Jo, selvsagt. Nemlig når vi er i en salgssituasjon. Da ønsker vi
135 helst en kø av kjøpere og ingen brysomme konkurrenter. Men vi er som
enkeltmennesker meget, meget sjelden i en salgssituasjon. Det er kun av og til vi
skal selge vår bolig, vår hytte, vår bil eller noe annet. I tillegg vil vi også samtidig
være i en ny kjøpsituasjon, slik at ulempen oppveies av fordelene ved vårt
nykjøp. Den største ulempen er imidlertid når vi skal selge vår arbeidskraft,
140 [dersom vi] har valgt feil utdannelse, eller feil bosted har tvunget oss til å
redusere vår pris inntil noen vil betale for vår arbeidskraft. Det som påvirker
denne pris i et fritt marked, vil være tilbud og etterspørsel på vår arbeidsytelse på
det sted vi tilbyr vår arbeidsinnsats. Vi har imidlertid et fritt valg. Vi kan
akseptere det som tilbys eller flytte dit tilbudet er bedre. Vi kan akseptere tilbud
145 til lav pris eller etterutdanne oss til et yrke hvor tilbudet er bedre. Stiller vi så
spørsmålet om vi i hovedsak er tjent med frie markeder, må svaret blir et

rungende Ja. I de aller fleste roller i vårt mangfoldige liv har vi størst fordel av det. Da må vi på den annen side være villig til å akseptere ulempen i den ene
150 rollen, nettopp fordi det er det frie marked på arbeidsmarkedet og næringslivsmarkedet som sikrer reell konkurranse der hvor vi har fordel av det som kunde. Sier vi nei til et fritt arbeidsmarked for oss selv, sier vi samtidig nei til et fritt marked for andre borgere som i sin arbeidsrolle nettopp konkurrerer om vår gunst.

155 Det frie arbeidsmarked uten monopolorganisasjoner på arbeidsgiver- og arbeidstagerside, bør derfor bli en hovedsak å kjempe frem for Fremskrittspartiet i den kommende valgkamp. En integrert del av dette må være full aksept for lønnsforskjeller mellom yrker og distrikter basert på det lokale
160 arbeidsmarked og det lokale pris- og kostnadsnivå. Vi står foran en formidabel oppgave i å forklare det frie markeds fortreffelighet for det norske folk og å forklare at fordelene med fri konkurranse langt overstiger eventuelle ulemper. Det er imidlertid en oppgave jeg er viss på at vi i Fremskrittspartiet med glede påtar oss.

165 Hvorledes er det så med de frie markeder i vårt land, og hvilke utviklingstendenser kan vi se? Svaret må være et både og. På boligmarkedet går det i riktig retning, men dessverre for sakte. Husleiereguleringsloven består som system, takstplikt ved omsetning av borettslagsleiligheter tilknyttet
170 boligbyggelag opprettholdes, forkjøpsrettsordninger for det offentlige består og bruksendring av bygninger må man spørre politikerne om å få lov til. Arealbruk avgjøres skjønnsmessig av politikerne som stadig sørger for knapphet på tomter mange steder, selv der det er rikelig tilgang fra naturens side. Næringsdrivendes frie valg av åpningstider blir hindret av organisasjoner og reguleringspartiene Sp
175 og KrF. Leger og fysioterapeuters mulighet for å livnære seg der de selv mener det er et markedsmessig behov for deres tjenester er fjernet gjennom den nye helseloven. Varehandelen blir regulert og beskyttet ved en politikerbestemt behovsprøving ved praktisering av bygningsloven. Restauranter og kaféer begrenses gjennom en restriktiv tildeling av skjenkebevillinger.

180 Transportmarkedet er gjennomregulert gjennom samferdselsloven og de mange forskrifter med offentlige løyveordninger. I tillegg kommer alle støtteordningene. Bankene er belemret med rentedirigering og kvotereguleringer med grått og svart pengemarked som resultat. Hele matvareproduksjonen og deler av matvareforedlingen er tvangsmessig kvote- og
185 støttestyrt av organisasjoner, byråkrati og politikere. De dyktigste og mest

effektive produsenter hindres direkte til klar ulempe for konsumentene. Arbeidsmiljøloven hindrer effektiv konkurranse på de fleste næringsområder. Arbeidsmarkedet er unntatt fra prislovens bestemmelser om forbud mot horisontale prisavtaler og er gjennomregulert av monopolorganisasjoner både på arbeidstager- og arbeidsgiverside. Prisen på fast eiendom reguleres ved hjelp av konsesjonsloven, jordloven og praktiseringen av bygningsloven. Også denne listen kunne jeg gjort lenger, men dette skulle være nok til å vise at vi har mange oppgaver fremfor oss.

Er det så ikke noe gledelig? Jo, det er det. Jeg vil gjerne gi en honnør til forbruker- og administrasjonsminister Astrid Gjertsen, som gjør en flott innsats for å bedre konkurransens stilling og status. Hun viste også politisk mot ved å utnevne liberalisten og markedsøkonomen Egil Bakke til prisdirektør. Når det forøvrig gjelder Egil Bakke, har jeg ennå til gode å se eller høre en mening fra hans side som ikke er i tråd med Fremskrittspartiets. Vårt syn om bedriftsvise lønnsavtaler basert på det lokale arbeidsmarked og bedriftens økonomiske situasjon, støttes nå langt på vei av direktør Kjell Andersen i OECD.

Industriforbundets handlingsplan er for det meste i tråd med synspunkter og forslag vi har fremsatt i Stortinget, og bankforeningene ønsker som oss en fri, markedsbestemt rente, selv om de setter lite inn på det. Utnevnelsen av den liberalistisk innstilte Kjell Hansen som ny statssekretær i Industridepartementet vil være en motvekt til sosialdemokraten Terje Osmundsen, som er personlig sekretær for statsministeren. Når det gjelder media, er Morgenbladet dreiet i klar liberalistisk retning, og liberalisten Ole Jacob Hoff har overtatt forretningsbladet Farmand. Finansminister Rolf Presthus har nu lett i skuffen etter gamle FrP-standpunkter og gjort det klart at dersom offentlig støtte fra staten til bedrifter medfører lønnstillegg som er for store, vil det få konsekvenser for støtten. Et steg i riktig retning, selv om det er et godt stykke til vår 80 %-regel om ingen støtte til enkeltbedrifter med høyere lønn enn 80 % av gjennomsnittet i samme bransje og ingen støtte til en bransje med høyere lønnsnivå enn 80 % av gjennomsnittet for alle lønsmottagere. Vår venninne Astrid Gjertsen har også fulgt opp våre privatiseringssynspunkter med et notat om undersøkelse av de privatiseringsmuligheter som måtte foreligge i de forskjellige offentlige sektorer.

Olje- og energiminister Kåre Kristiansen søker nå en minimal i vingeklipping av Statoil, selv om det er langt igjen til vårt program om en privatisering av Statoil og samling av alle statlige styringsoppgaver i et opprustet oljedirektorat og styring via konsesjonsbetingelser og skatte- og royaltyoljesystemet.

Styresammensetningen i Statoil er endret selv om "konge" Arve Johnsen ikke er blitt fortalt at han er underordnet generalforsamling og styre. Det ville etter min mening ikke skade om Generalforsamlingen [og] Kåre Kristiansen gjorde ham oppmerksom på nettopp det, selv om det sannsynligvis ville være fåfengt. Så
230 kjære landsmøte, det er også gledelige tegn i vår samfunnsutvikling!

La meg så komme inn på noen dagsaktuelle saker. Lønnsoppgjøret pågår for fullt med meging, nattemøter, streikevarsel og lock-out-varsel. Det viktigste grunnlag for kravene er sikring av kjøpekraften, og motkravet er bedre
235 konkurranseevne. Forbundsmonopolene på arbeidsgiver- og arbeidstagersiden fremfører vårens sørgeligste skuespill. Det merkeligste er det fullstendig ulogiske i fagbevegelsens opptreden. Dersom opprettholdelse av kjøpekraft var det virkelige ønske, er det klart at det bestemmes etter prisstigning og utvikling av nettolønn. En nettolønnsøkning må dekke prisstigningen. For å få frem den
240 nødvendige nettolønnsutvikling kan man enten øke bruttolønnen eller senke inntektsskatten. Ved å kreve økt bruttolønn vil omkostningene for arbeidsplasstilbyderne og bedriftene stige, og noen vil derved falle fra som arbeidsplasstilbyderne med arbeidsledighet som resultat. I tillegg kommer at mange bedrifter har elendig økonomi, mens staten har flust med penger, reelt
245 overskudd ifjor var 14.000 millioner, i år ligger det an til vel 7.000 millioner kroner. Allikevel presterer Tor Halvorsen & Co. å kreve sikret kjøpekraft via økt bruttolønn. Den eneste begrunnelse for slikt tøv, er at Halvorsen ønsker økt arbeidsledighet, slik at han ved å gi regjeringen skylden kan sikre sine personlige partipolitiske interesser og derved gi Gro roret tilbake neste høst. En annen og
250 meget viktig bieffekt er forøvrig at økt bruttolønn vil medføre ny prisøkning generelt mens skattelette istedenfor bruttolønnsøkning vil gi grunnlag for redusert prisstigning. Når sikring av kjøpekraften vil gi nøyaktig samme etterspørselsvirkning enten den kommer i form av økt bruttolønn eller lavere inntektsskatt, er det forøvrig utrolig at ikke finansminister Rolf Presthus,
255 etterspørselsreguleringens hovedguru, ikke har tilbudt inntektsskattelettelse mot forlengelse av alle tariffavtaler uten annen endring enn i utløpsdatoen. Men det er vel for enkelt og genialt for Presthus.

Det er imidlertid ikke bare i lønnspolitikken at de store organisasjoner gjør en
260 dårlig jobb for sine kontigentbetalende medlemmer. Flere av dem ser også ut til å misbruke selve medlemsskapet i betydelig skala. Det er jo som regel i kun én av våre mange roller vi melder oss inn i en organisasjon. I fagforeninger melder de fleste seg inn for at foreningen skal ivareta den enkeltes interesser i rollen som

265 arbeidstager, og det må da være forholdene i arbeidslivet, særlig i den enkelte bedrift, som er av avgjørende betydning. Men hva opplever vi idag? Jo, fagbevegelsen arbeider med spørsmål som går langt utover forholdene på den enkelte arbeidsplass. Klubber, foreninger og forbund tar sine medlemmer til inntekt for synspunkter på utenrikspolitiske spørsmål, sikkerhetspolitiske
270 spørsmål, forsvarspolitiske spørsmål, utdanningsspørsmål, generelle økonomiske spørsmål, forbrukerspørsmål og helsepolitiske spørsmål. Dette er en grotesk misbruk av et medlemsskap som jeg vil ta dyp avstand fra. De enkelte fagforeningsmedlemmer burde nå snart protestere aktivt mot at deres medlemsskap, som skyldes rollen som arbeidstager, også benyttes av
275 fagbevegelsens toppfolk som støtte til deres egne personlige og høyst private oppfatninger på utenforliggende saker.

Den siste utglidning er at fagbevegelsen og bondeorganisasjonene skal benytte kontingentmidler til kringkastingsvirksomhet. Dette bare viser at mange norske
280 organisasjoner utvikler seg til egne organismer hvor egen vekst og organisasjonens allmenne makt blir hovedformålet, i stedet for at organisasjoner skulle være et klart virkemiddel for at medlemmene skulle oppnå noe konkret i den personlige rolle som medlemskapet er knyttet til. At også idrettsforbundet vil drive kringkastingsvirksomhet viser bare at alle organisasjoner bærer sin egen
285 kraft og topptillitsmenns selvrealisering i seg. Organisasjonenes makt bør derfor begrenses. Den frie konkurranse på flest mulige markeder tjener jo samfunnet som helhet best, noe jeg har forklart tidligere.

For stor makt til organisasjonene vil klart hindre en utvikling i liberalistisk
290 retning og også være en fare for demokratiet. Derfor bør vi blant annet sørge for at det er et reelt indre demokrati i organisasjonene. Derfor har vår stortingsgruppe nu fremmet forslag om at det skal kreves uravstemning blant medlemmene før streik eller lockout kan iverksettes. Det er i tråd med vårt hovedsyn om at det er de som selv risikerer noe som skal ha avgjørende
295 innflytelse i en beslutningsprosess. Vi vil ikke ha formyndere, hverken i det offentlige maktapparat eller i organisasjonenes maktapparat!

I tillegg til lønnsoppgjøret er det særlig den nye helseloven som har vært gjenstand for offentlig debatt. Som kjent gikk vi imot denne, idet den i
300 realiteten medfører en slags halv sosialisering av leger og fysioterapeuter, samt bruk av pasientkøer som styringssystem. Etter at loven var vedtatt mot våre stemmer, fant vi at legeavtalen var å leve med, fordi de leger som ikke får avtale,

gis adgang til å ta en høyere egenandel basert på pasientenes frivillige legevalg.

305 Dette er ikke mulig på lovlig måte for alle fysioterapeuter, basert på den avtale som kommuneforbundet hittil har inngått, og derfor gikk vi imot godkjenning av denne i Stortinget og vil også anbefale våre kommunepolitikere å stemme nei til avtalen med fysioterapeutene. Vi bør fortsatt kjempe for den gamle ordning med betaling for utførte behandlinger etter stykkprissystemet. Det vil nemlig
310 også klart være det beste for pasientene, som da vil nyte godt av et marked med konkurranse mellom fysioterapeutene på normal måte.

Personlig mener jeg forøvrig at begge avtaler og loven i seg selv strider mot de prinsipper Grunnlovens § 101 bygger på om næringsfrihet. At en borgerlig
315 regjering fremmet forslaget om den nye loven var spesielt bedrivelig, i og med at det var fullt mulig å oppnå lovens hensikter gjennom fri etableringsrett og uten bruk av tvang, f.eks. gjennom en fri adgang for leger og fysioterapeuter til å fastsette sine egenandeler selv. Det ville gjøre det attraktivt å etablere seg der det var mangel på tilbud av slike tjenester og i en tid med påstått overskudd av leger
320 og fysioterapeuter ville markedet selv løse alle problemer.

Sysselsettingssituasjonen bekymrer også fortsatt. Vi har imidlertid fremsatt en rekke forslag i Stortinget som ville ha medført en betydelig lavere arbeidsledighet om de var blitt vedtatt. Våre budsjettforslag ville spart
325 næringslivet for anslagsvis 14.000 millioner kroner i kostnader og våre forslag om liberalisering av lover og forskrifter ville gjort det daglige bedriftsliv langt lettere. Sett i sammenheng med vårt syn om et frittstående arbeidskraftmarked med bedriftsvis lønns- og arbeidsavtaler, ville ledigheten ikke være større enn rundt 20.000 etter vårt budsjettopplegg. Også i sysselsettingspolitikken må vi
330 tenke i system. Vi må avvise tankegangen om, i en akuttsituasjon, å etablere ansettelser i det offentlige for deretter å spørre hva de skal gjøre av arbeid, slik Arbeiderpartiet legger opp til. Ei heller kan vi være med på å lokke kommuner og fylkeskommuner til å ansette flere folk som disse ikke vil ha økonomisk grunnlag for når situasjonen endrer seg. Vi må, og har lagt opp til, et system som
335 vil være selvregulerende og som legger stor mulighet for den enkelte å velge mellom et arbeid til en lønn eller å bli arbeidsledig fordi lønnskravet er for høyt. Dette gjelder særlig ungdommen, som fagbevegelsen gjennom sine tariffavtaler har priset ut av markedet, spesielt når denne gruppe også er pålagt restriksjoner gjennom en stivbent arbeidsmiljølov.

340

La meg også kort berøre mediadebatten. Nå om dagen svever det jo forslag og

synspunkter med de merkeligste utgangspunkter. Etter drøftelse i stortingsgruppen er vi kommet til følgende opplegg: Vi ønsker ikke at NRK skal drive noen form for TV2 eller betalings-TV. Vi ønsker å åpne adgang for profesjonelle lokale eller regionale TV- og kringkastingsselskaper som gis adgang til å finansiere sin virksomhet ved reklameinntekter på et fritt reklamemarked. Disse bør være selvstendige selskaper med det formål å drive kringkastingsvirksomhet. Altså ikke være organisasjoners forlengede og propaganderende arm. På sikt vil det så være naturlig at de lokale selskaper slår seg sammen om visse riksdekkende sendinger som nyhetsprogrammer og aktuelle debattprogrammer. En slik fri modell vil også skape grunnlag for frittstående programprodusenter som kan selge sine programmer til de forskjellige interesserte lokalselskaper. Vi vil forøvrig ikke ha noen hindringer for mottak av utenlandske satellittsendinger, og vi ønsker snarest flere frekvenser for de lokale nærradioforsøk, slik at særlig de organisasjonsuavhengige profesjonelle kringkastingsselskaper kan få en egen frekvens og reklamefinansiering. Vi ønsker frihet og konkurranse i eteren!

Utviklingen mellom de forskjellige partier er etter regjeringsskiftet kommet inn i et stadig fastere spor. Høyre og de reguleringsglade mellompartier blir stadig nærmere knyttet til hverandre fordi de nu er gjensidig avhengig av hverandre. Det største partiet Høyre gir stadig etter for mellompartienes press og fjerner dermed muligheten for at mindretallet i mellompartiene, som heller vil ha et nærmere samarbeid med Arbeiderpartiet, taper i den indre partidebatt. Arbeiderpartiet frir fortsatt til mellompartienes velgere og har økt det verbale støy nivå til latterlige dimensjoner. Gro Harlem Brundtland følger nu metodisk Kåre Willochs linje fra opposisjonstiden. Alt som er galt i Norge, skyldes regjeringen. Underforstått ligger det at med Arbeiderpartiet ville det ikke eksistert noen vanskeligheter i det hele tatt. Situasjonen passer vel statsministeren godt fordi utskjellingen skaper det inntrykk hos velgerne at det er enorme forskjeller mellom Ap's politikk og Regjeringens politikk. På den måten blir det skjult for velgerne at Regjeringen i hovedsak konserverer Arbeiderpartiets politikk fra 70-årene.

Bevisstløse massemedier, med NRK i spissen, unnlater å påpeke, samt referere, at i praksis er det meget små forskjeller. La meg gi noen eksempler. Årlig brukes det cirka 10.800 millioner innenfor helseinstitusjonene. Arbeiderpartiet plusser på 140 millioner kroner, altså 1,2 %, og vips skulle alle problemer med kapasiteten være løst! Budsjettet til kommunesektoren ligger på 75.000

millioner kroner. Arbeiderpartiet plusser på cirka 1.000 millioner kroner, altså 1,3 %, og vips skulle alle problemer med kapasiteten være løst! Regjeringens skattelettelse får skylden for alle kriser. Arbeiderpartiets eget skatteopplegg ville gitt 889 millioner kroner, tilsvarende 0,5 % mer på de totale inntekter. Disse midler benyttes som økonomisk begrunnelse fra Arbeiderpartiets side når de foreslår økte bevilgninger på område etter område for å løse problemene. At de samme midler ikke kan brukes mer enn én gang, bekymrer ikke Ap, for det får ikke velgerne vite.

Ser vi på totalbudsjettene til Regjeringen og Arbeiderpartiet, ser vi det ennå tydeligere. Regjeringens stats- og trygdebudsjett er på cirka 205.000 millioner kroner, mens Arbeiderpartiets er på cirka 1.454 millioner kroner høyere, altså 0,7 %. Denne helt ubetydelige forskjell er det Gro bruker som begrunnelse for påstandene om rasing av det norske samfunn, og den samme ubetydelige forskjell bruker Kåre som bevis for Regjeringens betydelige skatte- og avgiftslettelse. Når således Fremskrittspartiets stortingsgruppes budsjettopplegg inneholder 11.8 millioner kroner i reduserte utgifter og 11.7 millioner kroner i reduserte inntekter, er det ikke vi som går ekstremt til verks. Det er forskjellen mellom Regjeringen og Arbeiderpartiet som er ekstrem liten. Det er Fremskrittspartiet som er normalt i divergerende forslag når vi står for en alternativ politikk. Det er Arbeiderpartiet som opptrer unormalt til å være et parti som hevder at det står for alternativ politikk til Regjeringen. På denne bakgrunn vil jeg gjerne si til Gro Harlem Brundtland: Skjell gjerne ut Regjeringen, men sørg da i all rettferdighets navn for at du selv står for en alternativ politikk som kan skilles fra Regjeringen uten å bruke forstørrelsesglass.

La meg så avslutningsvis komme litt inn på vår egen situasjon. Valget sist høst medførte at vi nådde vår målsetting. Etter valget fikk vi en urealistisk økning på meningsmålingene som mer var en protest mot budsjettet og forslaget om økte bilavgifter, enn reell økt oppslutning om Fremskrittspartiet. At vi ville gå tilbake fra rekordhøyden var soleklart. Men vårt nuværende nivå er ikke tilfredsstillende, og tendensen de siste måneder er også negativ. Etter valget har vi klart sagt at opplæring av tillitsmenn og konsolidering av situasjonen har vært det viktigste. Det var en fornuftig holdning. Vi begynner nå å finne vår arbeidsform i kommunestyre og fylkesting og organisasjonsvirksomheten i fylker og lag er under kontroll. Tiden må således være inne for økt utadvendt aktivitet, for aktiv politisk innsats med reising av saker i alle folkevalgte organer,

med aktiv dannelse av nye lag, med medlemsverving, med aktivisering av våre medlemmer og tillitsmenn, og med økt deltagelse i den offentlige politiske debatt. Vi må ut på banen igjen! Vi må sørge for at vi igjen legger grunnlaget for en sakte, men sikker fremgang mot stortingsvalget neste år. Partiets landsstyre
425 har satt opp klare mål for dette valg, nemlig 14 stortingsrepresentanter, passering av Senterpartiet og oppslutning like under KrF, i tillegg til at våre mandater skal sikre et borgerlig flertall. Det er ambisiøse mål, men de er realistiske hvis vi jobber hardt og får full klaff.

430 Etter valget gav meningsmålingene oss i gjennomsnitt en utvikling med 8,0 % i oktober -83, 7,7 % i november -83, 8,1 % i desember -83, 7,2 % i januar, 6,3 % i februar og 5,7 % i mars. Skal jeg sette opp et skjema frem mot valget for å nå våre mål, vil det bli i gjennomsnitt for alle fire målinger 6,5 % i mai, 6,9 % i september, 7,3 % i desember, 7,5 % i mai -85, 7,8 % i juni -85, 8,0 % i august -85
435 og derved oppslutning ved valget på cirka 8,5-9%, som er tilstrekkelig - med holding fordeling av stemmene - for at vi får våre 14 mandater.

Jeg vil heller ikke unnlate å nevne at vi i neste valgkamp vil møte langt hardere motstand enn før. De øvrige partier tar oss nå nemlig dypt alvorlig og vil ikke
440 lenger overse oss. Tvert om vil vi bli angrepet sterkt, og vi må være forberedt på tildels usaklige og uærlige angrep, særlig i valgkampens slutfase.

Kjære delegater, vi har nå begynt vårt tiende ordinære landsmøte. Vi har nådd myndighetsalderen reelt sett og er fortsatt i retell vekst og fremgang. Vi
445 begynner å finne vår arbeidsform og stil. Vi skal bevare vår egenart som et friskt innslag i norsk politikk med klar tale, vi skal si det andre tenker, men ikke tør si, vi skal kombinere våre sterke individualistiske personligheter med konstruktiv partifelleskap, og vi skal stå frem som et alternativt tilbud til velgerne i real og skikkelig konkurranse med andre partier i tråd med vår egen liberalistiske
450 konkurransemodell. Vi skal fortsatt være enkeltmenneskets siste skanse, og vi skal fortsette vår kamp for en fremtid i frihet. Takk for oppmerksomheten!

460 **URI**
<https://www.virksommeord.no/tale/enkeltmennesket-og-det-frie-marked>

465

470

475

480

485

490

495